

ที่ นร ๐๕๐๗/ว\๒๓

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง การเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย

เรียน กระทรวง กรม

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๗/ว ๑๓ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๘/๑๖๒๕ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙

๒. สำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ตามที่ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่อง การเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และกำหนดให้วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ของทุกปีเป็นวันนักถ่ายภาพไทย โดยไม่เป็นวันหยุดราชการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งว่า เนื่องจากเกิดความคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติจึงได้มีมติให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแก้ไขกำหนดวันนักถ่ายภาพไทยจาก “วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ของทุกปี” เป็น “วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ของทุกปี” ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๙ อนุมัติให้แก้ไขกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย ตามที่สำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

ทั้งนี้ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขกำหนดวันนักถ่ายภาพไทยแล้ว ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรศักดิ์ อุวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักอาลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๕๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๕๑๘

โทรสาร ๐ ๒๒๕๒ ๘๒๒๕

www.cabinet.thaigov.go.th

ที่ นร ๐๑๐๘/ ๒๖๒๕

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๓ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๗/๗๕๗๓ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. รายงานการประชุมคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
 ๒. สำเนาประกาศการอวดรูปถ่ายจากหนังสือ กษัตริย์และกลอง โดย ศาสตราจารย์ ตักดา ศิริพันธุ์
 ๓. สำเนาด่วนฉบับ ประกาศการอวดรูปถ่าย ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน รศ. ๑๒๔ ที่ได้จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และ จากพลตรี หม่อมราชวงศ์ สุภวัชช์ เกษมศรี
 ๔. สำเนาหนังสือสมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทย ที่ สกท. ๑๔๖๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าสมาคมสื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมโดยนายกสมาคมฯ ได้มีหนังสือขอให้มีการทบทวนมติคณะรัฐมนตรี และแก้ไขวันนักถ่ายภาพไทยให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เสียใหม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการฯ ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่จันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ให้เสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาแก้ไขกำหนดวันนักถ่ายภาพไทยจาก “วันที่

/๒๓...

๒๓ พฤศจิกายน ของทุกปี เป็นวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ของทุกปี" ทั้งนี้ เพื่อให้ถูกต้อง
ตามหลักฐานข้อเท็จจริงที่ได้ตรวจพบ ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๙๔๘๓

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๓๒๒

รายงานการประชุม
คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ครั้งที่ ๑/๒๕๔๙
วันจันทร์ที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙
ณ ห้องประชุม ๕๐๑ ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

.....

รายนามคณะกรรมการที่เข้าประชุม

๑. รองนายกรัฐมนตรี
(นายวิษณุ เครืองาม)	ประธานกรรมการ
๒. รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(นายพัฒนา ชรรณจริย์
ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แทน)	รองประธานกรรมการ
๓. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
(นายรองพล เจริญพันธุ์)	รองประธานกรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
(นายวิศโรจน์ เฟื่องระบิล
เจ้าหน้าที่การทูต ๘ ๖ แทน)	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
(นายสมบัติ แก้วสุจริต
ผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม แทน)	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
(นางจรรยา ชวนานนท์
ผู้อำนวยการสำนักอำนาจการ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แทน)	กรรมการ
๗. เลขาธิการพระราชวัง
(นางสายไหม จบกมลศึก
ที่ปรึกษาเลขาธิการพระราชวัง แทน)	กรรมการ
๘. ราชเลขาธิการ
(นางสาวสมลักษณ์ วงศ์รามย์
ผู้ช่วย หัวหน้าเฉพาะกิจกรมการวัง ๓๐ แทน)	กรรมการ

๔. เรื่อง “แม่เลี้ยงลูก” (สวศ.)
ของ นางอนงค์ นาคสวัสดิ์
๕. เรื่อง “การขับเสภา” (สวท.)
ของ นางสาวสุรางค์ คุริยพันธุ์
๖. เรื่อง “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” (สวศ.)
ของ นางสาวรณี อุดมผล
๗. เรื่อง “หลักรัฐประศาสน์ในกายของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว”
(สวศ.) ของ นางวัลภา บุรุษพัฒน์
๘. เรื่อง “การวาดแผนโบราณ” (สวท.)
ของ น.ส.สุมาวลี หงษ์ทอง
๙. เรื่อง “ข้อคิดวันสงกรานต์ต้อนรับปีใหม่” (สวศ.)
ของ ร.อ.อุส่าห์ ทูมมา

มติที่ประชุม วัชราราม

วาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ การเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย

ฝ่ายเลขานุการ รายงานที่ประชุมถึงความเป็นมาของเรื่องการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย เพื่อพิจารณาตามลำดับ ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติมีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๗ เห็นสมควรดำเนินการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และกำหนดให้วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ของทุกปีเป็นวันนักถ่ายภาพไทย ตามข้อเสนอของสมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทยและให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๘ เห็นชอบให้ถวายพระราชสมัญญาแก่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะ “พระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย” และกำหนดให้วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ของทุกปีเป็นวันนักถ่ายภาพไทย โดยไม่เป็นวันหยุดราชการ

๒. ข้อเท็จจริง

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า สมาคมสื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยนายกสมาคม (นายพลาดิษฐ์ สิทธิธัญกิจ) ขอให้ทบพวนมติคณะรัฐมนตรี แก้อิโฆวันนักถ่ายภาพไทยให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เนื่องจากมีหลักฐานเอกสารยืนยันว่าวันประกาศการอวดรูปถ่ายที่ถูกต้อง คือ วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๔) มิใช่ วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ตามที่สมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทยเสนอ

๓. ข้อพิจารณา

๓.๑ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดให้มีการประชุมหารือ เรื่อง วันนักถ่ายภาพไทย เมื่อวันศุกร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๔ โดยมีผู้แทนสมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทย นายกสมาคมสื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกรมศิลปากร พลตรี หม่อมราชวงศ์ศุภวัธย์ เกษมศรี (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านประวัติศาสตร์) และผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เข้าร่วมประชุม และมี ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายระพีพันธ์ สรวีวัฒน์) ปฏิบัติราชการแทนปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุม โดยสรุปประเด็นการพิจารณาได้ดังนี้

๓.๑.๑ จากหลักฐานเอกสารพบว่า วันที่มีการประกาศการอวดรูปถ่ายที่ถูกต้อง คือวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๔) มิใช่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน อย่างที่เข้าใจแต่แรก (มีการเข้าใจผิด เนื่องจากหลักฐานเอกสารที่สมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทยได้นำมาใช้ประกอบการพิจารณามีความผิดพลาดตั้งแต่ต้น)

๓.๑.๒ เห็นด้วยกับข้อเสนอของสมาคมสื่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่เสนอให้วันที่ ๙ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๔ ซึ่งเป็นวันเปิดห้องประชุมรูปครั้งแรกน่าจะเป็น วันนักถ่ายภาพไทยมากกว่าวันอื่น

ทั้งนี้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เห็นชอบให้เสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะอนุกรรมการพิจารณาถ่วงรอนเรื่องเกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติพิจารณาต่อไป

๓.๒ ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาถ่วงรอนเรื่องเกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย ซึ่งมี พลเอก จรัส กุลละวณิช เป็นประธาน ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ ได้พิจารณาเห็นชอบสมควรเสนอแก้ไขกำหนดให้วันที่ ๒๑

พุดศิกายน ของทุกปี เป็นวันนักถ่ายภาพไทย เนื่องจากถูกต้องตามข้อเท็จจริงตั้งข้อมูลหลักฐาน เอกสารที่พบหลังสุด สำหรับความเห็นเพิ่มเติมตามข้อ ๓.๑.๒ ที่ประชุมเห็นว่า เป็นเพียง รายละเอียดของพิธีการประชันรูปดังกล่าวเท่านั้น

๓.๓ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิชณุ เครืองาม) ประธานกรรมการเอกลักษณ์ ของชาติ เห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการตามข้อ ๓.๒ ทั้งนี้ เพื่อให้การเกิด พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีถูกต้องตามข้อเท็จจริง โดยเห็นสมควร เสนอคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติพิจารณาให้แก้ไขกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย จาก “วันที่ ๒๓ พุดศิกายน ของทุกปี” เป็น “วันที่ ๒๑ พุดศิกายน ของทุกปี” ก่อนเสนอคณะ รัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ความเห็นของที่ประชุม

๑. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดย สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ ของชาติ ได้จัดให้มีการประชุมหารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิพร้อมทั้งตรวจสอบหลักฐานเอกสาร ต่างๆ แล้วว่า พบว่ามีการเข้าใจผิด เนื่องจากหลักฐานเอกสารที่สมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพ ไทย ได้นำมาใช้ประกอบการพิจารณามีความผิดพลาดตั้งแต่ต้นโดยนำมาจากหนังสือ กษัตริย์ และกษัตริย์ โดย ศ.ศักดิ์ ศิริพันธ์ ได้ใช้ข้อความว่า “ประกาศแจ้งความมา ณ วันที่ ๒๓ เดือนพุดศิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔”

๒. จากการตรวจสอบหลักฐานของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ และพลตรี หม่อมราชวงศ์ สุภวัณย์ เกษมศรี แล้วปรากฏว่าถูกต้องตรงกันคือ “ประกาศแจ้งความมา ณ วันที่ ๒๑ เดือน พุดศิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔”

๓. เห็นสมควรกำหนดให้วันที่ ๒๑ พุดศิกายน ของทุกปี เป็นวันนักถ่ายภาพ ไทย เนื่องจากถูกต้องตามข้อเท็จจริงตั้งข้อมูลหลักฐานมากที่สุด ตามข้อ ๒

มติที่ประชุม เห็นชอบตามที่ฝ่ายเลขานุการ โดยคณะกรรมการพิจารณา กลั่นกรองเรื่องเกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย เสนอ กล่าวคือ เพื่อให้การเกิดพระเกียรติพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และกำหนดวันนัก ถ่ายภาพไทย ตามมติคณะรัฐมนตรีถูกต้องตามข้อเท็จจริง จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาแก้ไขกำหนดวันนักถ่ายภาพไทยจาก “วันที่ ๒๓ พุดศิกายน ของทุกปี เป็นวันที่ ๒๑ พุดศิกายน ของทุกปี” และให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการแจ้งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ดำเนินการต่อไป

อำนาจที่ได้จากหนังสือ กษัตริย์และกษัตริย์

โดย ศ.ศักดิ์ สิริพันธ์

5. จะได้จัดห้องสำหรับถ่ายรูปไว้ห้องหนึ่ง จะได้ทรงถ่ายเองด้วยพระหัตถ์ ถ้าถ้าผู้ถ่ายไม่พอใจ ก็จะโปรดให้ผู้อื่นถ่ายจะพิมพ์ให้แล้วเสร็จในกลางคืนวันนั้น ให้จ่ายของมารับเมื่อเวลาจะกลับไปจากวัด เว้นไว้แต่ถ้าถ่ายเวลาจวนเลิกซึ่งจะพิมพ์ไม่ทันจึงจะได้ส่งในคืนต่อไป

6. รูปนั้นจะพิมพ์ในแผ่นกระดาษสำหรับไปสอดตามองค์ก็ได้ จะพิมพ์ลงกระดาษก็ได้จะให้เข้ากรอบด้วยก็ได้ จะพิมพ์ในโปรสมิย์บัตรซึ่งจะเตรียมไว้เฉพาะก็ได้ตามแต่ผู้ถ่ายจะสั่ง จะได้เก็บเงินเข้าวัดตามสมควร

7. รูปที่ถ่ายใหม่ ๆ ถ้าเจ้าของไม่ยอมให้ขายก็จะไม่ขาย ถ้าเจ้าของยอมให้ขายผู้ใดอื่น ๆ จะไปขอซื้อรูปนั้น ก็จะขายให้ตามแต่จะทำได้ การถ่ายรูปนี้ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ จะได้เป็นแม่กองล้างแลพิมพ์

แต่พระราชกุศล มวารินที่ 13 ธันวาคม รัตนโกสินทร์ ศก 123

จากข้อความในประกาศแม่พระราชกุศลจึงเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนพระราชหฤทัยเรื่องการถ่ายรูปมากถึงกับให้จัดห้องถ่ายรูปและทรงถ่ายเองด้วยพระหัตถ์ นอกจากนี้ยังใช้ประโยชน์จากรูปถ่ายโดยนำเงินที่ขายรูปถ่ายได้ไปช่วยในการสร้างพระอารามอีกด้วย

การประกวดรูปถ่ายครั้งแรกของเมืองไทย

ในปี พ.ศ. 2448 ได้มีการจัดงานวัดเบญจมบพิตรอย่างมโหฬารอีกครั้งหนึ่ง มีการออกร้านขายของสนามายนิตถึง ๑๖ ร้าน และมีร้านขายรูปถ่ายของหลวงรวมอยู่ด้วย นอกจากการออกร้านแล้วยังมีการมหรสพต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องเล่น เช่น รูปฉายกระดิกได้และถ้ำมอง จุดเด่นของงานในปีนั้นคือ มีการประกวดรูปถ่าย ดังรายละเอียดที่ระบุไว้ในหนังสือ "รายการพระราชกุศลในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามรัตนโกสินทร์ศก 125"

วามกรมพระวรวงศ์
ใน การ สถาปนา วัดเบญจมบพิตร ดุสิตวนาราม
ภาคที่ ๑๓๓
—————
ฉบับ ๕๐๐ ฉบับ
วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๑๒๖๕
—————
โรงพิมพ์บำรุง นุกุลกิจ

ประกาศการอวดรูปถ่าย

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์ดิวงศ์ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้งความแก่บรรดาผู้ที่เล่นถ่ายรูปให้ทราบทั่วกันว่า ในการไหว้พระวัดเบญจมบพิตรกลางเดือนธันวาคมนี้ จะโปรดให้มีการอวดรูปซึ่งเป็นฝีมือของผู้ถ่ายเล่น และจะโปรดให้กรมการตรวจตัดสินว่ารูปใดดี ควรได้รับพระราชทานเหรียญทอง เหรียญเงินหรือเหรียญทองแดงอย่างใด ก็จะมีโปรดเกล้าฯ พระราชทานเหรียญอย่างนั้น ๆ เป็นรางวัลตามสมควร รูปที่จะส่งมานั้น มีข้อกำหนดเพียงว่า ต้องเป็นรูปที่ผู้ถ่ายได้ถ่ายเอง และขอให้ชื่อนานามสำหรับเรียกรูปนั้นด้วย แต่จะเป็นรูปขนาดใด ๆ และจะส่งคนส่งก็แต่ผู้ส่งได้ไม่ห้ามปราม รูปด้านของสองตาอย่างเล็ก ขนาดที่ถ่ายด้วยกล้องเวริสโคปเป็นต้นนั้น จะตัดสินรางวัลเป็นส่วนหนึ่ง เฉพาะรูปขนาดนั้นเอง ไม่พ้องกับรูปขนาดอื่น หนึ่งรูปที่จะส่งมาอวดนั้น ถ้าเป็นรูปตำมองสองตาไม่ต้องมีการอบ แต่ถ้าเป็นรูปเดี่ยวขอให้เข้ากรอบมาสำหรับติดฝาด้วย ผู้ใดจะส่งรูปถ่ายมาอวดในเวลานี้ ขอให้ส่งรูปนั้นมายังกรมการ ณ วัดเบญจมบพิตร กำหนดตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม จนถึงวันที่ ๒ ธันวาคม

ประกาศณจังหวัดพระนคร ณ วันที่ ๒๑ เดือนพฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ ศก 12๖๕

กรมการแพรวรรุทศกศ

ในนามสถาบันกศลเบญจมบพิตรศศศึกษานาราม

ภาคีศต

พ.ศ. ๕๐๐ ๒๒๒

รัตนโกสินทรศก ๑๒๔๕

โรงเรียนกษัตริย์ศศ

ข้าพเจ้าศศ

(นางฉันทน์ ศศ)

เจ้าหน้าที่บริหารงานโขนและเพลง 7

แปลบทกวี

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แปลบทกวีที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งปรากฏในหนังสือ "บทกวีที่ปรากฏในพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง" โดยข้าพเจ้าศศ ได้แปลบทกวีดังกล่าวไว้ดังต่อไปนี้

(นางฉันทน์ ศศ)

เจ้าหน้าที่บริหารงานโขนและเพลง 7

ประกาศ การ อด รุป ถ้าย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมาฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแจ้ง ความแก่บรรดาคนที่เล่น ด้วย รูป ให้ทราบทั่วกันว่า ใน การ โห้ พระ วัดเบญจมบพิตร ถวาย ถิ่น อ้ายนั้น จะ โปรด ให้ มี การ อด รูป ซึ่ง เล่น มี มือ ของ ผู้ ถ้าย เล่น และ จะ โปรด ให้ มี การ งด การ อด รูป ถ้าย โด่ กิ การ ได้ รับ พระ ราช ทาน เหยียด ของ เหยียดเงิน หรือ เหยียด ทอง แยก อย่าง ไก ก็ จะ โปรด เสด็จฯ พระ ราช ทาน เหยียด อย่าง นั้น ๆ เป็นรางวัล ตามสมควร

รูป ก็ จะ ดัง มา นั้น มี ข้อ กติกา เช่น นี้ ว่า ก่อ เล่น รูป ที่ มี นัย โต้ กาย เอง และ รื้อ ให้ ขนาน นาน สำหรับ เรือ รูป นั้น ความ แยก จะ เป็น รูป รนาท ไก ๆ และ จะ ดัง คน ละ กิ่ง มี กี่ ดัง ไก ไม่ ห้าม ปรกม รูป ถ้าย ของ ของ ภา อย่าง เด็ด รนาท ก็ กาย ด้วย ก่อ เรือ ได้ ไก ไม่ เล่น กับ นัย จะ กัก สั้น รางวัล เล่น ส่วน นั้น และ รูป รนาท นั้น เอง ไม่ ห้อ กับ รูป รนาท อื่น อนึ่ง รูป ที่ จะ ดัง มา อด นั้น ถ้า เป็น รูป ถ้าย ของ ของ อด ไม่ ก่อ มี การ อด แต่ ถ้า เป็น รูป เหยียด หรือ ห้อ รนาท มา สำหรับ กัก ภา ด้วย มี ไก จะ ดัง รูป ถ้าย มา อด ใน จำนวน และ ห้อ รูป รนาท นั้น การ งด การ อด วัด เบญจมบพิตร กำหนด กัก ก่อ กี่ จำนวน จำนวน จำนวน ถึง วันที่ ๖ ธันวาคม

ประกาศ แจ้ง ความ มา ณ วันที่ ๖ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕

เจ้าเนกตทอง

(นางจันทร์ หาทวี)

ตำเนาะต้นฉบับที่ได้จาก พลตรี ม.ร.ว. ศุภวัฒน์ เกษมศรี

ราชการพระราชกุศล

ใน การ สถาปนา วัดเบญจมบพิตร ศุภวณาราม

ภาคที่ ๑๓

พิมพ์ ๕๐๐ ฉบับ

รัตนโกสินทร์ ศก ๑๒๐๕

โรงพิมพ์บำรุงนุกถกิจ

เจ้าหน้าทูลอง

(นางจันทร์ หาดรัพย์)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7

ประกาศ การ ฮวก รูป ถ่าย

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนริศราชบุณยดิษฐ์ รัช
พระ บรม บราส โองการ ใต้เกล้า ฯ ทรง พระ กรุณา โปรดเกล้า ฯ
ให้ประกาศแจ้ง ความแก่บรรดาผู้ที่เล่น ถ่าย รูป ให้ทราบ ทัด กันว่า ใน
การ ให้ พระ วัด เบญจมา บริศร กตาง เคื่อน ฮ้าย บั๊น ฯ จะ โปรด ให้ มี
การ ฮวก รูป ซึ่ง เปน ผู้ มี มือ ของ ผู้ ถ่าย เล่น และ จะ โปรด ให้ มี กรรมการ
ตรวจ คัด ฮั้น ว่า รูป โด คี ควร ได้ รับ พระ บราส ทาน เหรียญทอง เหรียญเงิน
หรือ เหรียญทอง แล อย่าง ไค ก็ จะ โปรดเกล้า ฯ พระ บราส ทาน เหรียญ
อย่าง นั้น ๆ เปน รางวัล ตามสมควร

รูป ที่ จะ ส่ง มา นั้น มี ข้อ กำหนด เลี้ยว ว่า คือ เปน รูป ที่ ผู้ นั้น
ได้ ถ่าย เอง และ ขอ ให้ รมาน นาม สำหรับ เรียก รูป นั้น ด้วย แต่ จะ เปน
รูป ขนาด ไค ๆ และ จะ ส่ง คน ละ ก็ เล่น ที่ ส่ง ได้ ไม่ ห้าม ปริมาณ รูป ถ้า
มอง ต้อง คา อย่าง เล็ก ขนาด ที่ ถ่าย ด้วย กล้อง เจริดี โยไป เปน คั้น นั้น
จะ กัก ลิน รางวัล เปน ส่วน หนึ่ง อเพาะ รูป ขนาด นั้น เอง ไม่ พ้อง กับ
รูป ขนาด อื่น อั้น รูป ที่ จะ ส่ง มา ฮวก นั้น ถ้า เปน รูป ถ้า มอง ต้อง คา
ไม่ ต้อง มี กรอบ แต่ ถ้า เปน รูป เลี้ยว ขอ ให้ เข้า กรอบ มา ถ้า ครบ คัด ฝา
ด้วย ผู้ ไค จะ ส่ง รูป ถ่าย มา ฮวก ใน งาม นี้ ขอ ให้ ส่ง รูป นั้น มา ยัง
กรรมการ วัด เบญจมา บริศร ถ้า หมด คั้ง แล้ว วันที่ ๔ ธันวาคม จนถึง
วันที่ ๘ ธันวาคม

ประกาศแจ้งความมา ณ วันที่ ๒๒ เดือนพฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๒๔๔

เจ้ามาตุกตอง
(Signature)

(นางจันทน์ ทาทรัพย์)
เจ้าหน้าทีมีตราประทับโอบายและเมฆน 7

ที่ สกท. ๑๔๖๒ / ๒๕๔๔

๔ ธันวาคม ๒๕๔๔

เรื่อง การกำหนดวันที่ ๒๓ พฤศจิกายนทุกปีเป็น วันนักถ่ายภาพไทย
เวียน ผู้อำนวยการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเอกสาร ประกาศการถอดรูป

ตามที่ทางสมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทย ได้นำเรื่องการเกิดพระเกียรติพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทยและการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย เสนอแก่ทางคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาฯจนได้มีประกาศการถวายพระราชสมัญญาแด่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในฐานะ พระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และกำหนดให้วันที่ ๒๓ พฤศจิกายนของทุกปีเป็น วันนักถ่ายภาพไทย ในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๔ นั้น

ทางสมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทย ได้ทำการประชาสัมพันธ์ข่าวการเกิดพระเกียรติพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทย และการกำหนดให้วันที่ ๒๓ พฤศจิกายนเป็นวันนักถ่ายภาพไทย ไปยังบุคคลต่าง ๆ ของวงการถ่ายภาพของไทยและประชาชนทั่วไป จึงได้รับผลสะท้อนกลับมาจากผู้รู้ว่ ในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ปี พ.ศ.๒๕๔๔ อันเป็นวันเริ่มต้นของการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีประกาศการถอดภาพในงานไหว้พระวัดเบญจมบพิตร ซึ่งถือว่าเป็นเริ่มต้นในการส่งเสริมการถ่ายภาพของไทยอย่างสมบูรณ์ตามแบบอย่างสากล ตามหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือ ราชการพระราชกุศลในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ภาคที่ ๑๓ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ ไม่ถูกต้อง ที่ถูกต้องนั้น ควรจะเป็นวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ทางสมาพันธ์ฯ จึงได้นำเรื่องดังกล่าวนี้เข้าในการพิจารณาของคณะผู้ดำเนินการโครงการพระบิดาแห่งการถ่ายภาพไทยและการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย เพื่อทบทวนและค้นหาจากหลักฐานต่าง ๆ และหาข้อเท็จจริงกันอีกครั้งหนึ่ง

จากข้อมูลและหลักฐานที่ทางคณะกรรมการได้ใช้ในการพิจารณา ในเรื่องของวันที่ ๒๓ พฤศจิกายนวันนักถ่ายภาพไทย เป็นข้อมูลจากหนังสือ กษัตริย์และกษัตริย์ ชีวิตและการถ่ายภาพในรัชกาลที่ ๑ พ.ศ. ๒๓๗๘ - ๒๕๓๕ โดย ศาสตราจารย์ วัลลภ วัลลภ ผู้ประพันธ์

บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ ในหน้าที่ ๙๔ ได้มีข้อความแสดงไว้อย่างชัดเจนว่า " ประกาศแจ้งความมา ณ วันที่ 23 เดือนพฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก 124" แต่เป็นการเรียงอักษรพิมพ์ใหม่ และสำเนาเอกสารที่เป็นต้นฉบับจากหนังสือรายการพระราชกุศลในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ภาคที่ ๑๓ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ จากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ปรากฏว่าตัวอักษรในช่วงแสดงวันที่ในคำประกาศไม่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องดังกล่าวนี้ ทางสมาพันธ์ฯ จึงจำเป็นต้องหาหลักฐานเพิ่มเติมและปรากฏหลักฐานที่ได้รับความกรุณาจาก พลตรี หม่อมราชวงศ์ สุภวัฒน์ เกษมศรี รองประธานคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย จากหนังสือต้นฉบับรายการพระราชกุศลในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ภาคที่ ๑๓ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕ อีกเล่มหนึ่ง ที่มีความชัดเจนว่า "ประกาศแจ้งความมา ณ วันที่ ๒๑ เดือนพฤศจิกายน รัตนโกสินทร ศก ๑๒๔"

ดังนั้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏขึ้นใหม่นี้ จึงเป็นข้อสรุปได้ว่า วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๔) เป็นวันที่ถูกต้องในการประกาศการอวดภาพ ในงานไหว้พระวัดเบญจมบพิตร ซึ่งถือว่าเป็นเริ่มต้นในการส่งเสริมการถ่ายภาพของไทยอย่างสมบูรณ์ตามแบบอย่างสากล ตามหลักฐานที่ปรากฏในหนังสือ รายการพระราชกุศลในการสถาปนาวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ภาคที่ ๑๓ รัตนโกสินทร ศก ๑๒๕

ทางสมาพันธ์ฯ จึงเห็นสมควรที่จะต้องเรียนมายังสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อโปรดหาแนวทางในการแก้ไขจากหลักฐานที่ปรากฏขึ้นใหม่ ให้เกิดความถูกต้องในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับวันที่และเหตุผลของการกำหนดวันนักถ่ายภาพไทย เพื่อวงการถ่ายภาพของไทยและประโยชน์ทางประวัติศาสตร์แก่นุชนของชาติสืบต่อไป และขอภัยในข้อผิดพลาดที่ไม่คาดคิดและไม่น่าจะเกิดขึ้นในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณาดำเนินการตามสมควร

ขอแสดงความนับถือ

(นายสวัสดิ์ ปฏิภาณประเสริฐ)

ประธานสมาคมสมาพันธ์การถ่ายภาพไทย